



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### Maximi Tyrii Dissertationes

Maximus <Tyrius>

Lipsiae, 1775

XXXVIII. 22. An aliquis diuinitus bonus fiat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51022)

ἔξω τῷ λιμένος, εἰς καθαρὸν καὶ εὐδρομον τὸ τῶν ὄντων  
πέλαγος ἀνάξει, κείσε °,

᾿Οθι τ' ἦῤ̃ς ἠριγενείης ρ

Οἰκία καὶ χοροὶ εἰσι, καὶ ἀντολαὶ ἠελίοιο,  
καὶ σελήνης αὐγαί, καὶ τῶν ἄλλων ἀκηράτων σαμάτων.  
Ἔως δὲ ἀβέατος τέτων εἶ, μένεις εὐδαιμονίας ἀμέτοχος,  
ἄμοιρος ρ.

in purum illud peruiumque totius vniuersi te deductura est  
mare; donec perueneris,

*Matutae ubi limina pulchra,*

*Et choreae, et domus, et surgentis lumina Phoebi,*  
et lunae splendor, aliorumque purissimorum illorum corporum.  
Quamdiu vero haec nondum vidisti, verae beatitudinis immunis  
es experisque.

Λ Ο Γ Ο Σ Δ Η'.

Εἰ γένοιτό τις θεία μοῖρα ἀγαθός.

Ομηρος μὲν πρὸς τὸν Τηλέμαχον διαλεγόμενος ἐν  
προσώπῳ Νέστορος, ἔτωσιν περὶ αὐτῷ λέγει

Οὐ γὰρ οἶω

Οὐ σε θεῶν ἄέκητι γενέσθαι τε τραφόμεν τε.

DISSERT. XXXVIII. vulgo XXII.

*An aliquis diuinitus bonus fiat.*

Homerus sub persona Nestoris alibi cum Telemacho differit,  
vbi haec de eo:

*Non ego namque*

*Te reor inuitis natum aut adolescere Diuis.*

Idem

ο ἀνάξει, [κείσε] Vulgo ἀνάξει,  
καὶ κείσε. Cum nobis vero faciunt  
Reg. et Harleian.

ρ ᾿Οθι τ' ἦῤ̃ς [ἠριγενείης] Vulgo  
ἠριγενείας. At vterque codex  
ἠριγενείης, et sic Homerus ipse  
Odyss. M. 3.

ρ ἀμέτοχος, ἄμοιρος.] Vulgo  
[ρη] ἄμοιρος. Illam vero con-  
iunctionem nesciunt Reg. et  
Harleian.

DISSERT. XXXVIII.

Sectio 4.

α οὐ γὰρ οἶω ἔ σε θεῶν] Vulgo

Ὁ δὲ αὐτὸς καὶ τὰς ἀγαθὰς ἅπαντας δίας καλεῖ, διότι ἦσαν, οἷμα, ἔ κατὰ τέχνην ἀγαθοὶ, ἀλλὰ ἔργον Διός. Ὑποπτεῖν δὲ αὐτῶ καὶ τὰ ἔπη<sup>b</sup>, ἀ περὶ τῶ Δημοδόκου λέγει, ὅτι ἦν αὐτῶ πεπονημένα μὲν εἰς τὴν αὐτῶ τύχην, ἀνακειμένα δὲ τῶ Δημοδόκῳ. Ἔχει δὲ τὰ ἔπη ὡδὲ πῶς.

Τὸν περὶ Μῦσα φίλησε<sup>c</sup>, δίδε δ' ἀγαθὸν τε καὶ κέν τε.

Ὁφθαλμῶν μὲν ἀμερσε, δίδε δ' ἠδῆϊαν αἰοιδῆν. Ἐγὼ δὲ αὐτῶ περὶ μὲν τῆς ὠδῆς συντίθεμαι, περὶ δὲ τῆς συμφορᾶς ἔ συντίθεμαι ἔ γὰρ μυσικὸν τὸ δῶρον. Ἀπίθανος δὲ καὶ ὁ Δημοδόκος, ἔτωσὶ περὶ αὐτῶ λέγων Ἀυτοδίδακτος δ' εἰμὶ<sup>d</sup>, θεοὶ δὲ μοι ὥπασαν ὀμφήν.

Καὶ πῶς ἐσσί, ὦ βέλτιτε αἰοιδῶν, αὐτοδίδακτος, παρὰ θεῶν τὴν ὀμφήν ἔχων, οἷπερ διδασκάλων ἀπ' αἰσῆτα-

Idem ille bonos viros omnes Dios vocat; quia, ut opinor, bonum illud non arti debebant, sed a Ioue erant consecuti. Quin et suspicor, eum versus illos, quos alibi de Demodoco scripsit, de sua ipsius fortuna scripsisse, Demodoco vero applicuisse tantum. Habent illi hoc modo:

*Dilexit quem Musa, deditque malumque bonumque;  
Namque dedit dulces, erepro lumine, cantus.*

Ego illi de carmine quidem concedo, de calamitate aliter sentio: quae indignum Musis donum est. Nec Demodoco credo, qui haec de se dicit:

*Sponste mea didici, tribuerunt numina vocem.*

Quomodo, quaeso, vates optime, sponste tua didicisti, qui a deo hanc canendi artem accepisse te fateris; qui soli praeceptores

errare  
go [οὐδέ] σε θεῶν. Sed Reg. et Harleian. sequor, ac ita legitur apud Homerum Odyss. r'. 28.

Reg. nec aliter editio Basileensis Homeri cum Commentariis Eustathianis 1559. Vulgo μῦσα ἐφίλησε, prout etiam Barnesius aliique repraesentant Odyss. θ'. 63.

[κατὰ] τὰ ἔπη,] Stephani recepimus emendationem; nam codices αὐτῶ [κατὰ] τὰ ἔπη, quod loco non conuenit.

[αὐτῶ] τὰ ἔπη,] Vide, quae scripsimus ad Diff. XVI. 5.

c Τὸν περὶ Μῦσα φίλησε,] Sic

e ἀπο-

τοι; Ἀποκρίνεται ὁ Δημόδοκος <sup>e</sup>, ὥσπερ ἂν τῶν πλυσίων οἱ πατρῶν λαβόντες κληῖρον <sup>f</sup> πρὸς τὰς χρηματισὰς ἀποκρίναιτο· ὡς ἔστιν αὐτοῖς αὐτογενῆς ὁ πλῆτος, ἔ παρ' ἄλλων τέχνη καὶ πόνω συνενηνεγμένος <sup>g</sup>.

β'. Ἐπεὶ καὶ τὸν Ἡσίοδον τί οἰόμεθα ποιμαίνοντα περὶ τὸν Ἐλικῶνα <sup>h</sup> ἐν Βοιωτία, ἀδύσαις ταῖς Μῆσαις

errare non possunt? Respondere posset Demodocus, quod divites, qui ex haereditate opes suas consecuti sunt, responderent homini, quem rei quaerendae intentum viderent; Spontaneas se opes possidere, nulla aut arte congestas, aut labore.

2. Quid vero? an et Hesiodum putabimus, cum in Boeotia circa Heliconem pasceret, Musisque occurreret, quae

<sup>e</sup> ἀποκρίνεται ὁ Δημόδοκος] Mallem ἀποκρινεῖται, ut sect. 4. ἀποκρινεῖται δὲ ὁ λόγος αὐτὸς αὐτῶ. M.

<sup>f</sup> οἱ πατρῶν λαβόντες κληῖρον] Vulgo οἱ λαβόντες κληῖρον πατρῶν. Verborum, quem recepimus, ordinem, praestat Reg.

<sup>g</sup> πόνω συνενηνεγμένος] Ita recte codices. vulgo συνενηγμένος, quod barbarum; nam saltem συνενηνεγμένος edi debuit.

Sectio β'.

h. ἐπεὶ καὶ τὸν Ἡσίοδον [τί] οἰόμεθα ποιμαίνοντα περὶ τὸν Ἐλικῶνα] Lego ἐπὶ καὶ [τῷ Ἡσίοδῳ] τί οἰόμεθα; Ποιμαίνοντα περὶ τὸν etc. De Hesiodo etiam quid censemus? Eum, cum circa Heliconem greges pasceret, etc. Respicit ad Asraei poetæ Theog. v. 21. seqq. Dion Chrysostomus Orat. LV. pag. 558. C. Ὁ μὲν γὰρ (Ἡσίοδος) φησὶν, ὅτι ποιμαίνων ἐν τῷ Ἐλικῶνι παρὰ τῶν Μησῶν ἔλαβεν ἐν δάφνης ὄζω τὴν ποιήσιν. Vide sis et Asclepiaden in Hesiodi statuum Anthol. lib. IV. cap.

XXVII. In istius Epigrammatis ultimo versu legitur:

καὶ γένος ἀρχαίου ἔγραφες [ἠΐθεων.]

Repono ἠμίδεων, ut Ἡρωγονία subinnuatur. Hesiodus Oper. et Dier. v. 159.

Ἄνδρῶν ἠρώων θεῶν γένος, οὐ καλέονται [ἠμίδεοι] etc.

Vide supra Dissert. XXXII. 4. Dionem Chrysostomum Orat. II. p. 19. C. et Euripidem Iphig. in Aulide v. 173.

Ibid. Ἐπεὶ καὶ τὸν etc.] Distingue: Ἐπεὶ, καὶ τὸν Ἡσίοδον, τί οἰόμεθα; ποιμαίνοντα etc. Cl. Editor legit: Ἐπὶ τῷ Ἡσίοδῳ τί οἰόμεθα; Atqui si omnes Codices et Editiones ita exhibuissent, non dubitarem, quin aliquid deesset. Maximus enim non solet tam abrupte sententiam inchoare, sine Connectiva aliqua particula, si vlla sit connectio inter praecedentia et sequentia; qualis est hoc loco: qualis etiam est supra, XXXII, 3. vbi voculas καὶ μὴν eiectas

ἐντυχόντα, ὀνειδισθέντα τῆς τέχνης τῆς ποιμενικῆς, παρ' αὐτῶν λαβόντα δάφνης κλάδου<sup>i</sup>, εὐθύς ἄδειν, γεόμενον ποιητὴν ἐκ ποιμένος ὥσπερ Φασί τῆς κορυβαντιῶντας, ἐπειδὴν ἀκίσωσιν αὐλῆ, ἐνθρασιᾶν<sup>k</sup>, τῶν προτέρων λογισμῶν ἐξισταμένους; Πολλῶ γε καὶ δεῖ. Ἄλλὰ ἠνίξαστο, οἶμαί, ὁ Ἡσίοδος τὸ αὐτοφύες τῆς αὐτῆς τέχνης, ἀναθέμενος αὐτῆ τὴν αἰτίαν<sup>l</sup> τῶ Μισῶν χορῶν ὥσπερ ἂν εἰ καὶ χαλκευτικὸς γενόμενός τις τέχνης ἀνευ

hoc illi exprobrant, accepto ab iis lauri ramo statim cecinisse, statim ex pastore poetam euasisse; sicut vulgo eos aiunt, quos corybantiare dicimus, si tibiam audiant, e priore mentis statu deuolui, diuinoque subito furore corripi? Apage. Nihil aliud, ut arbitror, indicare Hesiodus voluit, quam naturae beneficio eam se artem consecutum esse, cuius tamen fontem originemque ad Musas referre voluit; plane, ut si quis ferrariam sine praeceptore consecutus Vulcano artem adscriberet, quam

eiectas voluit Cl. Vir, quia omitunt eas Mss. Reg. et Harleianus. Non renitor, si hanc sibi legem praescripsisset, et per caetera omnia seruasset. sed nullos Codices valere arbitror contra alios Codices, et perpetuum Auctoris morem; quem miror non obseruasse virum diligentissimum, et in his scriptis tam probe versatum. Caeterum Transpositio vocum τί οἶόμεθα, et Mutatio Numeri, οἶόμεθα pro vītatiori οἶει, has tenebras sententiae et Cl. Viro offuderunt. Ordo notior hic fuisset: Ἐπεὶ, τί οἶόμεθα; οἶόμεθα καὶ τὸν Ἡσίοδον etc. *Quid enim putandum est?* putandumne est, *Hesiodum quoque* etc.? Huiusmodi συγχύσεις Constructionis innumerae inueniuntur apud Linguae vtriusque Auctores. Si quis ma-

lit ita distinguere: Ἐπεὶ, καὶ τὸν Ἡσίοδον, τί; οἶόμεθα ποιμνίζοντα etc. facile sententiam suam tueri poterit. sed nullo modo mutandum esse aliquid in Contextu opinor. M.

<sup>i</sup> λαβόντα δάφνης κλάδου] Vulgo δάφνης λαβόντα κλάδου. Ordinem, quem recepinus, praestat Reg.

<sup>k</sup> ἐπειδὴν ἀκίσωσιν αὐλῆ, ἐνθρασιᾶν,] Aretaens de causis et Signis Diurnis. Morb. lib. I. cap. VI. p. 38. τέμνοντοί τινες τὰ μέλας, θεοῖς ἰδίοις, ὡς ἀπαιτῶσι, χαριζόμενοι, εὐσεβεῖ φαντασίῃ. — Ἐγείρονται δὲ [αὐλῶ] ἢ μέδου etc. Hac de re plura congesimus ad Ciceronis de Diuin. I. 50.

<sup>l</sup> [αὐτῆ] τὴν αἰτίαν,] Vulgo αὐτῆς. Reg. autem et Harleian. αὐτῆ. Recte: nam pronomen ad αὐτοφύες refertur.

ἀνετίθετο Ἡφαίστω Φέρον τὸ αὐτόματον τῆς δημιουργίας.  
 Τί δὲ οἱ Κρητῆς; ἢ σοὶ ἔδοκῆσιν ὑπὸ βασιλεῖ τῷ Μίνωι  
 κοσμηθέντες καλῶς, ἀγασθέντες τῆς ἀρετῆς, διδάσκα-  
 λον αὐτῷ ἐπιφημίσαι τὸν Δία· εἶναι μὲν αὐτόθι ἐν τῇ  
 Ἰδῇ ἄντρον Διός, Φοιτῶντα δὲ τὸν Μίνω δι' ἐνάτη  
 ἔτης<sup>m</sup>, συγγνώμενον τῷ Διὶ, μαρτάνειν παρ' αὐτῶ τὰ  
 πολιτικά<sup>n</sup>; Οὔτοι Κρητῶν λόγοι.

γ. Ἐγένετο καὶ Ἀθήνησιν ἀνὴρ Ἐλευσίνιος, ὄνομα  
 Μελεσαγόρας<sup>o</sup>. ἔτος ἔτεχνην μαθὼν, ἀλλ' ἐκ Νυμ-  
 φῶν κάτοχος θεία μοῖρα, σοφὸς ἦν<sup>p</sup> καὶ μαντικὸς, ὡς

quam suamet opera didicisset. Quid autem Cretes? nonne  
 eos aequum est credere, cum pulchris a Minoe instructi essent  
 legibus, virtutemque admirarentur viri, praeceptorem ei de-  
 disse Iouem; qui antrum in Ida sua fuisse volunt eidem sacrum,  
 quod singulis nouem annis Minos accederet, ubi opera usus  
 Iouis civilem hauserit prudentiam? Hoc aiunt Cretenses.

3. Fuit et Athenis quidam patria Eleusinius, cui Melesagorae  
 nomen: hic, ut Athenienses referunt, sine arte vlla, di-  
 uinitus a Nymphis inspiratus, sapiens fuit et vates. Alius  
 Athenas

m δι' ἐνάτη ἔτης,] Non, ut  
 Heinfius, *singulis nouem annis*,  
 sed, ut Paccius, *nouem continuis*  
*annis*; nam quod hic δι' ἐνάτη  
 ἔτης fieri dicitur, id noster Diss.  
 XII. 7. ἐν ἐνναετεί χρόνῳ conti-  
 gisse narrat. Heraclides in Cre-  
 tum Politia p. 506. Minos ἐποιεῖ-  
 το [δι' ἐνάτη ἔτης] τὴν ἐπανόρθω-  
 σιν τῶν νόμων. Scilicet nouem  
 annos legibus emendandis im-  
 pendit; nam Minoi διὰ ἐννεα  
 ἔτων πατρὶ συνῶν Διὶ, παρ' αὐτῶ  
 ἐμάθανεν, ἅτινα εἶεν δίκαια, prout  
 loquitur scholiastes ad Odyss.  
 τ'. 178. Vide Platonem de  
 Legg. lib. I. p. 565. A. et quae  
 scripsimus ad Cicer. Tusc. II. 13.

n τὸν Δία· εἶναι μὲν αὐτόθι

— τὰ πολιτικά;] Interpungo  
 et lego: ἢ σοὶ ἔδοκῆσιν — ἐπι-  
 φημίσαι τὸν Δία; εἶναι μὲν γὰρ αὐ-  
 τόθι, ἐν τῇ Ἰδῇ, ἄντρον Διός· Φοι-  
 τῶντα δὲ τὸν Μίνω — τὰ πολιτικά.  
 Ista, εἶναι μὲν etc. sunt verba  
 Cretensium, Οὔτοι Κρητῶν λόγοι.  
 ideo non legenda sunt Inter-  
 rogatiue. M.

#### Sectio γ.

o Μελεσαγόρας.] Melesagorae  
 vatis, quod sciam, nemo prae-  
 ter nostrum meminit, at histo-  
 rici cognominis plures. Vide  
 Meursium ad Antigoni Carystii  
 cap. XII. et Vossium de Hist.  
 Graec. I. 2.

p κάτοχος θεία μοῖρα, σοφὸς ἦν,  
 etc.] Distingue: ἀλλ' ἐκ Νυμφῶν  
 κάτοχος,

ὁ Ἀθηναίων λόγος. Ἦλθεν Ἀθήναζε καὶ ἄλλος Κρητῆς ἀνὴρ, ὄνομα Ἐπιμενίδης, ἔδὲ ἔτος ἔσχεν εἰπεῖν αὐτῷ διδάσκαλον· ἀλλ' ἦν μὲν δεινὸς τὰ θεῖα, ὥς τὴν Ἀθηναίων πόλιν ἠ κακωμένην λοιμῶν ἔ καὶ σάσει διεσώσατο ἐκθυσάμενος· δεινὸς δὲ ἦν ταῦτα, ἔ μαθῶν, ἀλλ' ὕπνον αὐτῷ διηγεῖτο μακρὸν καὶ ὄνειρον διδάσκαλον. Ἐγένετο καὶ ἐν Προκοννήσῳ ἀνὴρ φιλόσοφος<sup>s</sup>, ὄνομα Ἀριστέας· ἠπισεῖτο δὲ αὐτῷ ἡ σοφία<sup>c</sup> τὰ πρῶτα, διότι μηδένα αὐτῆς διδάσκαλον προῦφερον. Πρὸς ἔν δὲ τῶν ἀνθρώπων ἀπισίαν ἐξεῦρε λόγον· ἔφασκε τὴν ψυ-

Athenas venit Cretensis, nomine Epimenides, qui nullum quoque artis suae praeceptorem afferre poterat: et tamen tanta illi diuinarum rerum erat scientia, ut Atheniensium rempublicam a peste simul seditionibusque, quibus conflictabatur, sacrorum expiatione vindicauerit; hanc tamen scientiam didicisse se negabat, nec aliunde, quam a somno somnioque longissimo, hausisse se illam dicebat. Fuit et in Proconneso philosophus quidam, cui Aristeae nomen erat; cuius sapientiae primo omnes derogabant, quod nullum eius praeceptorem proferret. Huic ut occurreret, tale adhibuit remedium: animam dixit suam,

κἀτοχος, θεῖα μοῖρα σοφὸς ἦν καὶ μαντικός. Nimirum hoc est lemma Differtationis: Εἰ γένοιτό τις θεῖα μοῖρα ἀγαθός. quod affirmat Maximus cum Platonicis. M.

q τὴν τῶν Ἀθηναίων πόλιν] Id est ciuitatem, non Urbem solummodo. Delius enim (qui pars erat Ciuitatis Atheniensium, Aristides Panath. p. 189.) τὸν μέγαν καθαρμὸν ἐποίησατο. Plutarchus Coniuii. sept. Sap. p. 158. A. M.

r τὴν Ἀθηναίων πόλιν κακωμένην [λοιμῶ] Vulgo τὴν [τῶν] Ἀθηναίων πόλιν κακωμένην [λοιμῶ]. sed articulum nescit Reg. isque Ms. simul ac Harleian. et Paccianus ha-

bent λοιμῶ, nec aliter scribi iussit Heinsius. Apostolius Cent. VIII. 84. Ἀθηναίους τότε λοιμῶ κατεχόμενοις ἔχρησεν ἡ Πυθία καθῆραι τὴν πόλιν· οἱ δὲ πέμπτησι ναῦν τε καὶ Νικίαν τὸν Νικηράτη εἰς Κρήτην, καλῶντες τὸν Ἐπιμενίδην· καὶ ὁς ἐλθὼν Ὀλυμπιάδι τεσσαρακοστῇ ἐκλή, ἐκάθηρεν αὐτῶν τὴν πόλιν, καὶ ἔπαυσε τὸν λοιμὸν. Haec et alia descripsit ex Laërtii I. 110.

s ἀνὴρ φιλόσοφος,] Immo ἀνὴρ σοφός, si velis: erat enim ἐποποιός, ῥοῦτα Epicus: Suidas. et infra, sect. 4. videtur distinguere inter hunc Aristeam et Philosophos: Βλέπει τοίνυν Ἀριστέαν ἐῶμεν, ἐπὶ δὲ τὴς φιλοσόφου τὴν γνώμην

χὴν αὐτῷ καταλιπῶσαν τὸ σῶμα, ἀναπῆσαν εὐθὺ τῷ αἰθέρος, περιπολήσασιν τὴν γῆν τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Βάρβαρον, καὶ νῆσους πάσας, καὶ ποταμούς, καὶ ὄρη, γενέσθαι δὲ τῆς περιπολήσεως αὐτῇ τέρμα τὴν ὑπερβορέων γῆν· ἐποπτεῦσασιν δὲ πάντα ἐξῆς νόμοισιν, καὶ ἤδη πολιτικά, καὶ φύσεις χωρίων, καὶ ἀέρων μεταβολὰς, καὶ ἀναχύσεις θαλάττης <sup>υ</sup>, καὶ ποταμῶν ἐμβολὰς, γενέσθαι δ' αὐτῇ καὶ τὴν τῷ ἔρανθ' ἑαυτὴν πολὺ τῆς νέρθεν σαφετέραν. Καὶ ἦν πιθανώτερος λέγων ταῦτα ὁ Ἀριστεύς μᾶλλον, ἢ Ἀναξαγόρας <sup>κ</sup>, ἢ Ξενοφάνης ἐκεῖνος, ἢ τις ἄλλος τῶν ἐξηγησαμένων τὰ ὄντα ὡς ἔχει· ἔτι γὰρ

suam, relicto corpore, recta coelum petiisse, vnde totam Graecorum barbarorumque terram, omnes circumiisset insulas, fluvios et montes, finem autem huius circuitiois suae in hyperboreis finibus fuisse; hinc se ritus omnes, omnium rerum publicarum observasse mores, terrarum omnium ingenia, mutationes aeris, alluviones maris, fluviorum ostia, quin et coelum ipsum multo facilius, quam inferiora, lustrasse. Et tamen plus fidei hoc ipso Aristeeas consecutus est, quam Xenagoras, aut Xenophanes ille, aut si quis alius rem, ut habebat, proposuit; nec enim satis pere-

γνωμὴν τρέψωμεν, etc. Diff. XXXI, I. ἀνὴρ σοφὸς σοφίαν ἐ πολυβρήμοινα. de Anacharside. Mox pro τὴν ψυχὴν αὐτῷ, ser. αὐτῷ. Paullo ante: ἠπισεῖτο δὲ αὐτῷ ἡ σοφία. Codices habent, αὐτῷ ἐκ ἡ σοφία. Forte: ἠπισεῖτο δὲ αὐτῷ δοκῆσοφία etc. quae vox est Platonis. M.

ε ἠπισεῖτο δὲ αὐτῷ ἡ σοφία,] Reg. et Harl. ἠπισεῖτο δὲ αὐτῷ [ἐκ] ἡ σοφία. Forlan ἠπισεῖτο δὲ αὐτῷ [ἐκ] ἡ σοφία. De Aristee vidimus ad Diff. XVI. 2.

υ καὶ [ἀναχύσεις] θαλάττης,] Sic uterque codex, vulgo καὶ [χύσεις] θαλάττης.

κ λέγων ταῦτα ὁ Ἀριστεύς μᾶλλον, ἢ Ἀναξαγόρας,] Vulgo ταῦτα λέγων ὁ Ἀριστεύς, ἢ ὁ Ξεναγόρας. Ut opinor, Xenagoras philosophus paucis notus est. Xenagoram quidem, qui περὶ νήσων scripsit, laudat Etymologus in σφηκεια. Ξεναγόραν etiam ἐν πρώτῳ χρόνῳ memorat Apollonii scholiastes ad lib. IV. 262. Vide sis et Plinium H. N. V. 25. VII. 57. Reuera locus foedo mendo laborat; nam Reg. habet: λέγων ταῦτα ὁ Ἀριστεύς μᾶλλον, [μῆον ἐξ ἀγορᾶς.] Hinc facile reponendum vidi μᾶλλον, ἢ Ἀναξαγόρας, prout editi; res enim non dubia videbatur.

Seçtio

πρ σαφῶς ἠπίσαντο οἱ ἄνθρωποι τὴν ψυχῆς περιπόλη-  
σιν, ἔδδ' οἷς τισιν ὀφθαλμοῖς ἕκαστα ὄρα, ἀλλὰ ἀτεχνῶς  
ἀποδημίας τινὸς ὄοντο τῇ ψυχῇ δεῖν, εἰ μέλλοι ὑπὲρ  
ἐκάστῃ φράσειν τὰ ἀληθέστατα.

δ'. Βλέπει ταύτην Ἀριστεάν μὲν καὶ Μελησαγόραν  
καὶ Ἐπιμενίδην καὶ τὰ τῶν ποιητῶν αἰνίγματα τοῖς μύ-  
θοις ἑῶμεν, ἐπὶ δὲ τῆς φιλοσόφου τὴν γνώμην τρέψα-  
μεν, τῆσι δὲ τῆς ἐκ Λυκείου καὶ Ἀκαδημίας τῆς καλῆς  
ἔ' γὰρ μυθολόγοι, ἔδ' αἰνιγματῶδεις, ἔδδ' τερατεῖαν  
ἀσπαζόμενοι, ἀλλ' ἐν δημοτικῇ λέξει τε καὶ διανοίᾳ εἰ-  
θισμένοι; Αὐτῶν δὲ τὸν ἡγεμόνα πρῶτον ὡδέ πως ἴ-  
"Οτι μὲν ἐπιστήμην τιμᾶς παντὸς μᾶλλον, ὡς Σώκρατες,  
ἀκῶ μὲν σὺ πολλάκις διατεινομένης, προξενῆντος τῆς  
peregrinationem illam animae, aut oculos eius, quibus  
lustrat omnia, intelligebant homines; sed reuera peregrinan-  
dum ei existimabant, qui de singulis rebus, prout se habent,  
loqui vellet.

4. Vis igitur, relicto Aristeo, cum Melesagora, et Epime-  
nide, relictis poetarum fabulis et aenigmatibus, ad philosophos,  
qui a Lyceo et Academiae amoenitate nomen habent, animum  
conuertamus: siquidem hi nec fabulas, nec rerum verborumque  
obscuritatem, neque vanitatem amant; sed sermone populari,  
sensu aperto, res solent proponere? Ac primo quidem princi-  
pem eorum ita compellabimus: Equidem scientiam, o Socrates,  
rebus a te omnibus praeferrere saepe asseuerantem te audimus, cum

Seclio δ'.

γ ἀλλ' ἐν δημοτικῇ λέξει τε καὶ  
διανοίᾳ [εἰθισμένοι;] Αὐτῶν δὲ τὸν  
ἡγεμόνα πρῶτον ὡδέ πως] Haec  
satis Graeca non sunt, et a Mss.  
nonnihil abeunt. Nam Reg.  
habet εἰθισμένα δὲ αὐτῶν τὸν γε  
ἡγεμόνα. Harleian. vero εἰθισμὸν  
δὲ αὐτῶν τὸν τε ἡγεμόνα. Forſan  
ἀλλ' ἐν [δημοτικῇ] λέξει τε καὶ δια-  
νοίᾳ. [Εἰ θέλει;] δὲ, αὐτῶν τὸν γε  
ἡγεμόνα [προσείπωμεν] ὡδέ πως.  
Haec sane mens est Maximi,

sed eius ipsissima verba me  
non adfirmo posuisse.

Ibid. καὶ διανοίᾳ εἰθισμένοι;  
Αὐτῶν δὲ τὸν ἡγεμόνα etc.] Re-  
gius, εἰθισμένα δὲ αὐτῶν γε τὸν  
ἡγεμόνα. Harleianus, εἰθισμὸν δὲ  
αὐτῶν τὸν τε ἡγεμόνα. Lego et  
distinguo: ἐπὶ δὲ τῆς φιλοσόφου  
τὴν γνώμην τρέψωμεν, τῆσι δὲ  
ἐκ Λυκείου καὶ Ἀκαδημίας τῆς καλῆς,  
(ἔ' γὰρ μυθολόγοι, ἔδ' αἰνιγματῶ-  
δεις, ἔδδ' τερατεῖαν ἀσπαζόμενοι,  
ἀλλ' ἐν δημοτικῇ λέξει καὶ διανοίᾳ  
εἰθισμένοι)

νέες, ἄλλον ἄλλω διδασκάλῳ ὅς γε καὶ εἰς Ἀσπασίας τῆς Μιλησίας παρακελεύη Καλλία τὸν υἱὸν πέμπειν<sup>z</sup>, εἰς γυναικὸς ἄνδρα. Καὶ αὐτὸς τηλικῶτος ὢν παρ' ἐκείνην Φοιτᾶς, καὶ εἰς αὐτὴν σοὶ ἀρκεῖ διδάσκαλος, ἀλλ' ἐρανίζεις παρὰ μὲν Διοτίμας τὰ ἐρωτικά, παρὰ δὲ Κόννη τὰ μουσικά, παρὰ δὲ Εὐήνη τὰ ποιητικά, παρὰ δὲ Ἰσχομάχῃ τὰ γεωργικά, παρὰ δὲ Θεοδώρῃ τὰ γεωμετρικά. Καὶ ταῦτα μὲν σε τὰ εἴτε αὐ εἰρωνεύματα, εἴτε καὶ ἀνδρίσματα ἐπαινῶ, ὅπως ἂν τις αὐτῶν ἀποδέχηται<sup>a</sup>. Ἄλλ' ἐπειδὴν ἀκῶ σε πρὸς Φαίδρον διαλεγομένῃ, ἢ Χαρμίδην, ἢ Θεαίτητον, ἢ Ἀλκιβιάδην, ὑποπτεύω σε μὴ πάντα ἐπισήμη νέμειν, ἀλλ'

praesertim alios ex iuventute aliis delegas praeceptoribus; veluti cum suades Calliae, vt Milesiae Aspasiae filium suum tradat erudiendum, marem foeminae. Quin et tu tantus natu disciplinam eius frequentas; nec magistra ea tibi sufficit, sed a Diotima amatoriam, a Conno musicen, ab Eueno poëticen, ab Ischomacho agriculturam, a Theodoro discis geometriam. Et haec quidem, siue serio a te, siue dissimulandae, vt soles, scientiae dicantur, prout quis accipere ea velit, sane laudo. Contra vbi tua cum Phaedro, aut Charmide, aut Theaeteto, aut Alcibiade colloquia audio; non omnia iudicare possum

ειδισμένη,) ἐπ' αὐτῶν δὲ τὸν ἡγεμόνα πρῶτον, ὡδὲ πως; Ὅτι μὲν etc. Locum videretur deprauasse ignorantia phraseos ἐν δημοτικῇ (εἰσι) λέξει καὶ διανοίᾳ εἰδισμένη<sup>a</sup> *versantur in populari modo loquendi, et usitato modo sentiendi*: id est, loquuntur et cogitant, quemadmodum caeteri homines: de qua plenius dixi ad XXI, 4. τὰς ἐν φιλοσοφίᾳ. M.

z τὸν υἱὸν πέμπειν,] Philebum dicit. Vide Platonem in Philebo p. 65. F.

a ἐπαινῶ, ὅπως ἂν τις αὐτῶν ἀποδέχηται. Verbum ἐπαινῶ transf-

MAX. TYR. P. II.

positum esse suspicor. multo clarius, vt mihi videtur, hoc modo scriptum fuisset: καὶ ταῦτα μὲν σε τὰ εἴτε αὐ εἰρωνεύματα, εἴτε καὶ ἀνδρίσματα, ἢ ὅπως ἂν τις αὐτῶν ἀποδέχηται, ἐπαινῶ. et haec quidem tua, siue ironica, siue seria, seu quocunque alio nomine accipienda sint, laudo. Caeterum vox ἀνδρίσματα rarior est. ἀνδρισμός occurrit apud Pollucem III, 24. 120. vbi coniungitur cum εὐρωσία et ἀνδρία. At Diff. XXIV, 5. loco simili, pro ἀνδρίσματα ponitur ἀνιγήματα. τί βέλεται τῷ Σωκράτει ταῦτα τὰ κομψά,

P

ψά,

ἡγεῖσθαι τοῖς ἀνθρώποις πρεσβύτερον εἶναι διδάσκαλον τὴν φύσιν· καὶ τῆτο εἶναι, ὅπερ ἔτασσὶ Φαύλος ὑπεῖπας πρὸς ἐν τοῖς λόγοις, θεία μοῖρα δεδόσθαι<sup>b</sup> μοι πρὸς Ἀλκιβιάδην ὁμιλίαν, καὶ πάλιν αὖ Φαῖδρον καλεῖς τὴν θείαν κεφαλὴν<sup>c</sup>, καὶ περὶ Ἰσοκράτους πρὸς κατεμαντεύσω ἐν τοῖς λόγοις νέος ὄντος κομιδῆ<sup>d</sup>. Τί ταυτὰ σοὶ ἐθέλει, ὦ Σώκρατες; εἰ βέλει, σὲ μὲν εἴω, τὸν δὲ ποιητὴν τῶν λόγων τετρανὶ τὸν ἐξ Ἀκαδημίας Φίλον μέτεμι· ὁ δὲ ἡμῖν δεομένοις μάλα ἀποκρινέσθω, εἰ καὶ θεία μοῖρα γένοιτ' ἂν ἀγαθοὶ ἄνδρες. Αὐτὸ τῆτο, ἄνδρες ἀγαθοὶ, ἔ ποιηταί, λέγω, ἵνα μὴ προσφέρῃς<sup>e</sup> τὸν Ἡσίο-

te institutioni tribuere, sed antiquiorem esse hominibus magistrum ipsam naturam arbitratum esse: et hoc nimirum esse, quod alibi in sermonibus tuis satis obiter innuere videris, cum diuinitus mandatum tibi ais, vt cum Alcibiade verferis; et alibi Phaedrum vocas diuinum caput, et alibi de Isocrate quamuis adolescente admodum vaticinaris. Quid tibi ista volunt, o pater Socrates? Quod si vis, a te quidem abeo, atque ad ipsum, qui haec tibi tribuit, auctorem illum ex Academia amicum transibo tuum; hunc, vt nobis de hac quaestione, an nimirum viri diuinitus fiant boni, sententiam suam exponat, vehementer rogabo. Boni, inquam, viri, non aliud; nec enim poetae dico,

ψά, εἴτε αἰνίγματα, εἴτε εἰρωνεύματα, ἀποκρινάσθω etc. M.

<sup>b</sup> θεία μοῖρα δεδόσθαι] Respicit ad Platonis Alcibiadem I. p. 25. A.

<sup>c</sup> τὴν θείαν κεφαλὴν.] Sic loquitur apud Platonem in Phaedro p. 339. G.

<sup>d</sup> ἐν τοῖς λόγοις [νεῦ ὄντος] κομιδῆ.] Vulgo ἐν τοῖς λόγοις [νεύοντος] κομιδῆ. Scaliger reponendum putabat ἐς τὰς λόγους νεύοντες κομιδῆ. Stephanus autem voluit, πρὸς τὰς λόγους νεύοντος κομιδῆ. At scopum tetigit Leopardus, qui legendum coniecit

Emend. XVII. 18. ἐν τοῖς λόγοις [νέος ὄντος] κομιδῆ, nec aliter emendauit in Harleian. manus secunda. Vide Platonem in Phaedro p. 358. B.

<sup>e</sup> ἵνα μὴ [προσφέρῃς] Vulgo προσφέρῃς. Nos auctoritati codicis vtriusque paruimus.

Ibid. ἵνα μὴ προσφέρῃς τὸν Ἡσίοδον.] Mss. προσφέρῃς. an rectius, dubito. προσφέρω (vel προσφέρωμαι) τί σοι, est, profero aliquid tibi: προσφέρω (vel προσφέρωμαι) τί σοι, profero aliquid contra te, πρὸς σε. sic XXIX. 2. δυσχερένας ἂν τῷ λόγῳ προσφερομένῳ

δον· ἔδὲ μάντις, ἵνα μὴ τὸν Μελησαγόραν λέγῃς·  
 ἔδὲ καθάρται, ἵνα μὴ διηγῆσθαι Ἐπιμενίδην· ἀλλ' ἀφε-  
 λῶν ἐκάστῃ τὸ τῆς τέχνης ὄνομα, τὴν ἀρετὴν προσθεῖς, ἣν  
 ἄνθρωποι ἄγαθοὶ τὰ ἀνθρώπων ἔργα, οἶκόν τε οἰκονο-  
 μεῖν δεξιῶς, καὶ ἐν πόλει πολιτεύεσθαι καλῶς. Περὶ  
 ταύτης Φᾶθι<sup>β</sup>, εἰ γένοιτ' ἂν τινὶ ἄνευ τέχνης θεόσδοτος.  
 Ἡ καὶ σε κατὰ χώραν εἰάσω· ἀποκρινεῖται δὲ ὁ λόγος  
 αὐτὸς αὐτῷ, ὡς ἀνὴρ ἀνδρῶν, ἀπαυθαδιζόμενος ᾧδέ  
 πως;

ne Hesiodum proferas; nec vates, ne Melesagoram dicas; nec  
 expiatores, ne Epimenidem mihi narres: sed pro artis, qua  
 singuli excellunt, nomine virtutem illis adde, qua homines in  
 opere suo praestantissimi euadunt; vt recte familiae praesint,  
 honeste in republica versentur. Haec, inquam, scire velim,  
 vtrum sine arte cuiquam diuinitus contingat. An et te relin-  
 quam; meliusque ipsa sibi respondebit ratio, tanquam vir viro,  
 libere et audacter? Hoc nimirum modo:

## 5. Quid

μένω σοὶ μάρτυρα φιλοπόλεμον, con-  
 tra te producenti testem etc. ubi sine causa Cl. Editor scri-  
 bit προφεραμένω. Diff. XXIII, 3.  
 αἰτίαν προσφέρων τῷ παραιτημένῳ  
 λατρικῆν, crimen obiiiciens illi, qui  
 medicinam reiicit. XL, I. ἐπεὶ δὲ  
 τὸ κάλλος μοι προσφέρεις. et sect.  
 2. ἵνα μὴ τὸν Ὅμηρον αὐθὶς σοὶ  
 προσφέρω. in quibus locis ambo-  
 bus sensus postulat oppositio-  
 nem, et de Argumentis Aduer-  
 sarii agitur: quoniam autem  
 exemplo Pulchritudinis contra  
 me vteris: et, ne Homerum rur-  
 sus contra te aduocem. vnde  
 scribendum forte, μοι προσφέρεις,  
 et σοὶ προσφέρω. Nimirum προ-  
 φέρω et προσφέρω in Mss. iisdem  
 literis exarantur, προσφέρω, adeo,  
 vt non mirum, si hac in re fre-  
 quenter erretur. M.

f ἣν ἄνθρωποι] Scaliger et  
 Heinsius legunt [καθ'] ἣν ἄνθρω-  
 ποι. Sed melius reposueris ἢ  
 ἄνθρωποι etc.

Ibid. ἣν ἄνθρωποι ἄγαθοὶ] Scri-  
 bo, ἢ ἄνθρωποι, qua, vel quatenus  
 boni viri fuerunt. Et ita Dau-  
 sius. M.

g πολιτεύεσθαι καλῶς. Περὶ ταύ-  
 της Φᾶθι,] Haec pessime distin-  
 guuntur. ita oportuit: ἀλλ' ἀφε-  
 λῶν ἐκάστῃ τὸ τῆς τέχνης ὄνομα, τὴν  
 ἀρετὴν προσθεῖς, ἣν ἄνθρωποι ἄγα-  
 θοὶ τὰ ἀνθρώπων ἔργα, (οἶκόν τε  
 οἰκονομεῖν δεξιῶς, καὶ ἐν πόλει πο-  
 λιτεύεσθαι καλῶς) περὶ ταύτης Φᾶθι,  
 etc. Parenthesis ista non est  
 necessaria: sed eam adposui,  
 vt connexionem facilius per-  
 spicias. M.

έ. Ὡσθέντιε, τί ταῦτα ἐρεῖς<sup>h</sup>, ὅς ἡγῆ τὸ καλλιφεῦον τῶν ἀνθρωπίνων ἀγαθῶν παρὰ μὲν ἀνθρώπων τέχνης τάχιστα ἤξειν, ἐκ δὲ θείας ἀρετῆς<sup>i</sup> ἀπορώτατα; Καίτοι μαντικὴν, καὶ τελεσιτικὴν, καὶ ποιητικὴν, καὶ καθάρσεις, καὶ χρησμοδικίας, ξυλλήβδην ἅπαντα, ἐκ ἀνείποις ἀντάξια εἶναι τῆς ἀρετῆς· εἶτα ἐκεῖνα μὲν ἡγῆ θεία τινὶ ἐπιπνοίᾳ ψυχαῖς ἀνθρωπίναις ἀνακρίνασθαι, τὸ δὲ τέτων σπανιώτερον, τὴν ἀρετὴν, ἔργον εἶναι τέχνης θνητῆς. Ἡ πολλῶν ἄξιον νομίζεις τὸ θεῖον, πρὸς μὲν τὰ φαῦλα καλῶς καὶ ἀφθόνως παρεσκευασμένον, πρὸς δὲ τὰ κρείττω ἀπορον. Οὐπω λέγω, ὡς εἴπερ ἐκεῖνων

5. Quid haec quaeris, hominum miserime, qui sentire videris, id quod in humanis praecipuum est bonis, ab humana quidem arte facillime provenire, diuino vero munere difficillime? Et tamen omnia haec simul, artem diuinandi, mysticam scientiam, poetice, expiationes, oracula, non tanti esse, quantum fit sola virtus, ipse fateberis; cum nihilominus illa diuino afflatu insinuare sese humanis putes animis, quod vero his rarius est, virtutem dico, artis esse humanae. Praeclare, si diis placet, de deo iudicas, quem in parui momenti rebus munificum, in praestantissimis facis parcissimum. Vt omittam, si omnia illa perf-

Sectio 6.

h τί ταῦτα ἐρεῖς,] Heinsius reponit τί ταῦτα ἐρωτᾷς, quo satis ostendit, doctissimos viros ab ἀπροσεξία non esse liberos; nam, quod volebat, exhibet codicum lectio. Hesychius: Ἐρεῖ, λέγει, ἐρωτᾷ. Ἐρέω, λέξω, ἀπαγγεῶ, σημαίνω, ἐπερωτῶ. Ἐρέων, μαντευόμενος, ἐρωτήσων, ζητήσων. Etymologus in Ἐρέω: Ἰστέον, ὅτι πάντοτε ὁ ποιητής τὸ ἐρέω προφέρει, καὶ σημαίνει τρία· τὸ λέγω, ὡς τὸ Ἄλλο δὲ τοι [ἐρέω.] καὶ τὸ ἐρωτῶ, ὡς τὸ Πάντων Ἀργείων [ἐρέων] γενεὴν τε τόκον τε etc. Suidas: Ἐρεῖομεν, ἐρωτήσομεν, quod ex

scholiasta ad Iliad. A. 62. desumptum.

Ibid. Ὡσθέντιε, τί ταῦτα ἐρεῖς,] Legē, τί ταῦτα ληρεῖς, cur haec effutis. Iulianus Epist. p. 155. καὶ τί τοιαῦτα ἐγὼ ληρῶ μακρότερον; Lucianus Hermet. p. 567. καὶ τῆς γε μητρὸς ἐρομένης αὐτόν, τί ταῦτα ληροί, καταγελάσας αὐτῆς, etc. Bis terue occurrit apud Aristoph. in Nub. τί ληρεῖς; et in Ran. 953. ἐπειδὴ ταῦτα ληρῶσεις. Deinde, post τέχνης θνητῆς pone notam Interrogationis M. i ἐκ δὲ θείας ἀρετῆς] Ἀρετῆν, vt videtur, εὐεργεσίαν vel φιλιαν denotat; quam potestatem huic voci

ἕκαστον τελεσιουργεῖται<sup>κ</sup>, ἀνάγκη καὶ τὸ κρείττον. Οὐ γὰρ ὡσπερ ὁ χαλκευτικός ἐκ ἀν τέκτονα ἐκδιδάξαι, ἔδὲ ὡσπερ ὁ γεωργὸς κυβερνητικῆς ἀπειρος, καὶ ὁ κυβερνήτης ἰατρικῆς, ἄλλος ἄλλης, ὁ μὲν ἔμπειρος τέχνης<sup>1</sup>, ὁ δὲ ἀπειρος τῆς αὐτῆς, ἔτω καὶ ὁ θεὸς ἐν περιγραφῇ μένει τέχνης μιᾶς· ἀλλ' εἴπερ τι παρ' ἐκείνῃ ἔλθῃ, πρὸς μὲν ἀνθρωπίνης ψυχῆς δύναμιν τέχνης ἀν εἶη μέτρον, πρὸς δὲ θείας ἐπισημῆς παρασκευῆν μόριον τῷ ὅλῳ. Ὅρα δὴ, μή σοι θεός, εἰ τὰ τοιαῦτα δύναται κληροχεῖν καὶ νέμειν, πολὺ τρίτων πρότερον ἀρετὴν νέμειν καὶ δύναιτο καὶ ἐθέλοι.

5. Οὕτως δὲ αὐτὸ σκέψαι. Τὸ θεῖον πάντως πη τίθεσθαι τελεώτατον καὶ αὐταρκέστατον καὶ ἰσχυρότατον ὡς, εἴ τι ἀφέλῃς, λυμανεῖς τῷ ὅλῳ. Εἰ γὰρ μὴ τέλεον, ἐκ αὐταρκές· εἰ δὲ ἐκ αὐταρκές, ἔπω τέλεον· εἰ δὲ μὴ

perficiantur a deo, necesse esse, vt et ea, quae sunt meliora. Nec enim quemadmodum ferrariae magister artis lignarium non efficit, et nec quemadmodum gubernandi agricola, gubernator medicinae ignarus est, aliusque aliam artem aut tenet, aut ignorat; ita vna arte circumferibitur deus: sed si quid ab illo veniat, animi nostri respectu ars est perfecta; si cum diuina conferatur scientia, pars est totius. Vide autem, ne deus tibi, si in potestate ita habet et distribuit, multo prius virtutem dare et possit et velit.

6. Id autem vide hoc modo: Numen diuinum non dubito quin perfectum, sibi sufficiens, potentissimum statuas; vt, si partem demas aliquam, necesse sit, vt corruat totum. Si enim perfectum non est, nec sibi sufficiens erit; si non sufficiens sibi,

voci Thucydides passim tribuit. Vide scholiasten ad lib. II. p. 124, 125, 132.

<sup>κ</sup> ἐκείνων ἕκαστον τελεσιουργεῖται,] Vulgo ἐκεῖνο ἕκαστον. Harl. ἐκεῖνον ἕκαστον. At Reg. ἐκείνων, quod admisimus.

Ibid. εἴπερ ἐκεῖνο ἕκαστον τελεσιουργεῖται,] Harleian. ἐκεῖνον. Reg.

ἐκείνων, quod adripuit Cl. Editor. Nihilominus verum est ἐκεῖνω, sc. τῷ θεῷ. si singula ab illo perficiantur: quemadmodum sensus postulat. M.

<sup>1</sup> ἔμπειρος [τέχνης] Vulgo ἔμπειρος γῆς, et ita quidem Reg. et Harl. Stephani vero coniectura mihi simul ac Heinsio se proba-

αὐταρκες, μήτε τέλειον <sup>m</sup>, πῶς ἰσχυρόν; Αὐταρκες δὲ ὄν καὶ τέλειον καὶ ἰσχυρόν, κατὰ μὲν τὴν τελειότητα τὰ ἀγαθὰ βέλεται, κατὰ δὲ τὴν αὐτάρκειαν ἔχει, κατὰ δὲ τὴν ἰσχύϊν δύναται βελλόμενος δὲ δὴ καὶ ἔχων καὶ δυνάμενος, κατὰ τί μὴ δῶ; Ὁ μὲν γὰρ ἔχων, ἔδιδως, ἔβέλεται ὁ δὲ βελλόμενος, ἔκ ἔχων, ἔδύναται ὁ δὲ ἔχων, καὶ βελλόμενος, πῶς ἔδύναται; Οὐκἔν εἴπερ ἔχει τὰ ἀγαθὰ, τὰ τελειώτατα ἔχει τελειώτατον δὲ ἡ ἀρετὴ δίδωσι τοίνυν, ὃ ἔχει. Ὡστε ἔδεός, μὴ ἄλλο τι ἀγαθόν <sup>n</sup> εἰς ἀνθρώπου ἔλθῃ, μὴ παρὰ θεῶ ὀρηθηέν ἄλλὰ μὴν ἔδέν ἐσιν ἄλλο ἀνθρώποις ἀγαθόν, ὃ μὴ παρὰ θεῶν ἔρχεται. Τίν ἔν τρόπον ἀρετὴ παρὰ θεῶ ἔρχεται; Πέ-

nec perfectum: quod si nec sufficiens sibi, nec perfectum; quomodo potens? Si autem et sufficiens sibi, et perfectum est, et potens; qua perfectum est, vult bonum, qua sufficiens sibi, habet bonum, qua potens, praestare potest bonum: si autem et velit, et habeat, et possit; quidni daret? Qui enim habet, nec dat; non vult: qui vult, nec habet; non potest: qui vero et habet, et vult; cur non possit? Siquidem ergo bona habet, perfecta habet; perfectissimum autem est virtus; dat ergo, quod habet. Ut non sit existimandum, aliud, quam quod ab eo proficiscitur, bonum hominibus contingere; cum reuera nullum sit bonum, quod non ab eo originem suam trahat. At quomodo, dicet aliquis, virtus a deo proficiscitur? Humanum omne

genus probavit, et eam manifesto flagitat sententia.

Seçtio 5.

*m* εἰ δὲ [μὴ] αὐταρκες, μήτε τέλειον,] Vulgo εἰ δὲ αὐταρκες. Sed ita praetermittitur vox orationi necessaria, quam dedere Reg. et Harleian.

Ibid. εἰ δὲ μὴ αὐταρκες, μηδὲ τέλειον,] Μὴ ex Codicibus addit *Dauisius*. pro μηδὲ edidit μήτε, sine vlla mentione. Forte fuerit, εἰ δὲ μήτε αὐταρκες, μήτε τέλειον. vt apud *Sext. Empiricum*

*Pyrrh. Hypot. III, I.* εἰ δὲ ἔτε βέλεται, ἔτε δύναται, καὶ βέλειος ἐστὶ καὶ ἀσθενής. M.

*n* μὴ [ἄλλο τι] ἀγαθόν εἰς ἀνθρώπου ἔλθῃ] Si modo sana sit haec lectio, noster in sequentibus ταυτολογεῖ. Hoc, vt clarius pateat, apponam Paccii versionem, quae se sic habet: *Quam obrem timendum minime est, ne quid ex genere bonorum aliunde, quam a Deo ad homines permanet. Sed nec aliquid apud homines habetur bonum, quod non*

Φυκε τὸ ἀνθρώπινον πᾶν ἐξαρχῆς δίχα, τὸ μὲν εἰς ἀρε-  
τῆς ἐπιτηδειότητα, τὸ δὲ εἰς μοχθηρίας ὧν ἡ μὲν μο-  
χθηρία ἐνδεῆς τῷ κολάζοντος, ἡ δὲ ἀρετὴ τῷ σώζοντος.  
Μοχθηρὰ μὲν γὰρ Φύσις τυχεῖσα ἐπιστάτη χρηστῶ, νόμος  
καὶ ἔθος ὁ, τὸ ἄλυπον τῷ πλησίον περιεβάλετο ρ, καὶ  
πλεονεκτεῖ ἔκ ἐν μοίρα ἀγαθῶν, ἀλλ' ἐν ἐλαττώσει βλά-  
βης αἱ δὲ ἀρεταὶ ψυχῆς Φύσεις ἀμφισβητήσιμοι, ἐν  
μεθορία ἢ τῆς ἀκρας ἀρετῆς πρὸς τὴν ἐσχάτην μοχθη-  
ρίαν καθωρμισμένα, δέονται ξυναγωνιστῶ θεῶ καὶ ξυλ-  
λήπτορος τῆς ἐπὶ θάτερα τὰ κρείττω ῥοπῆς καὶ χειρα-

genus duplicem ab initio fortitur naturam; aut enim virtuti,  
aut improbitati, magis idoneum nascitur; harum altera reprimi,  
altera gaudet conferuari. Naturae enim improbae probus  
si contingat rector, qualis lex aut consuetudo est, semper vici-  
nam partem mali efficit immunem; beatusque est hactenus,  
non ut in bono excellat, sed ut minus habeat mali: at vero,  
quae naturam meliorem sortitae sunt animae, in medio virtutis  
summae summaeque improbitatis constitutae, auxilio subsidio-  
que dei opus habent, qui ad alteram illam meliorem partem  
ducat

non proueniat ex Diis. Si reponas hoc in loco μὴ [τῆτο τὸ] ἀγαθόν (virtutem significat), orationem turpissima macula liberabis.

Ibid. μὴ ἄλλο τι ἀγαθόν] Pro ἄλλο τι conicit *Dauisius* τῆτο τὸ ἀγαθόν, quod, inquit, virtutem significat, de qua in praecedentibus agebatur. Forte: ὡς εἰ θεός, μὴ ἄλλο, ἢ ἀγαθόν, εἰς ἀνθρώπων ἐλθῶ, παρὰ θεῶν ὀρμηθέν. Turbat tamen vox ἄλλο in proxime sequentibus. M.

ο νόμος καὶ ἔθος] Scribe, ἢ ἔθος. si enim retineatur καὶ, debet esse ἐπιτατῶν χρηστῶν. M.

ρ τὸ ἄλυπον τῷ πλησίον περιεβάλετο] Potius videretur περι-

βάλλεται, ut πλεονεκτεῖ. vel saltem περιέβαλε, induit, acquirit. Sententiam ita verte: *improba enim natura, rectorem bonum nata, Legem, vel Consuetudinem, hoc acquirit, ut viciniam non laedat; et eatenus proficit, non ut Boni aliquid faciat, sed ut minus Mali.* Acute et vere. Mox distingue: ἐπὶ θάτερα, τὰ κρείττω, ῥοπῆς etc. M.

q ἐν μεθορία] Vulgo ἐν μεθορία. Sed Reg. et Harleian. ἐν μεθορία, quod rectum. Noster infra Diff. XL. 6. Ἄλλ' ἐν [μεθορία] καὶ καὶ μέση. Sic vterque codex. Thucydides lib. II. p. 117. C. Ἡ δὲ Θυρεάτις γῆ, [μεθορία] τῆς Ἀργείας καὶ Λακωνικῆς θῆν etc. Item

γωγίας. Ὁ μὲν γὰρ ἐπὶ τὰ αἰσχροῦ ὄλισθος αὐτοφύκτος ἀσθενείας ἔργον, ἢ καὶ τὰς ἐπιεικέεις ψυχὰς κολακεύουσα διὰ ἡδονῶν καὶ ἐπιθυμημάτων εἰς τὰς αὐτὰς ὁδὸς ταῖς μοχθηραῖς<sup>ς</sup> συγκαθέλκει.

ζ'. Ἀκρόση γέν τῷ Διὸς αὐτῷ λέγοντος·

Ω πόποι, οἷον<sup>ς</sup> δὴ νῦ θεὸς βροτοὶ αἰτιόωνται·

Ἐξ ἡμῶν γὰρ φασὶ κακ' ἔμμενα, οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ

Σφῆσι ἀτασθαλίῃσι ὑπὲρ μόρον ἄλγος ἔχουσι.

Περὶ δὲ τῶν ἀγαθῶν ἀνθρώπων ἐκ ἀκρόση τοῖστον εἶδεν λέγοντος, εἶδὲ ἀποθεμένον τὴν αἰτίαν, εἶδὲ ἀποτιθεμένον τὴν φροντίδα<sup>ς</sup>, ἀλλ' αὐτὸ τῆναντίον·

ducat eas ac impellat. Nam ut facile in deteriorem labantur semitam, ab innata sibi infirmitate habent, quae probis quoque animabus voluptatum cupidinumque adblanditur illecebris, secumque in eisdem flagitiorum vias abripit.

7. Et hoc est, cur illud ex Ioue audias:

*Eheu, quam falsis accusant numina dictis!*

*Adscribunt superis homines mala, cum tamen ipsi*

*Criminibus propriis sibi talia damna creant.*

De bonis vero nihil tale ex ipso audies hominibus, nunquam probitatis illorum causam esse se negat, nunquam eam aliis adscribit; sed omnino contra:

Ab

rum lib. IV. pag. 288. C. Ἡ ἐπι μὲν τῆς Κυνετίας γῆς καλημένης, [μεθορία] δὲ τῆς Ἀργείας καὶ Λακωνικῆς. Huc respexit Stephanus in *Θυρέζ*, non ad illum locum, qui legitur lib. V. p. 373. A. ut perperam statuit Holstenius. Ei tamen in hoc errore praeviit Salmastius Exerc. Plin. p. 139. cuius auctoritate fretus Berkelius, Stephanum partem emendavit, partem corripit. De re ipsa vide Dissert. XXX. 3.

ἢ εἰς τὰς αὐτὰς ὁδὸς [ταῖς μοχθηραῖς] συγκαθέλκει.] Paccius

vertit: ad easdem flagitiorum semitas trahit; adeo ut legendum censuerit τῆς μοχθηρίας, quod probat Heinsius. Mihi rescribendum videtur: εἰς τὰς [αὐτῆς] ὁδὸς [τὰς μοχθηραῖς] συγκαθέλκει.

Ibid. εἰς τὰς αὐτὰς ὁδὸς ταῖς μοχθηραῖς.] Clare legendum, ταῖς μοχθηραῖς, sc. ψυχαῖς, cui opponitur τὰς ἐπιεικέεις ψυχὰς. Festinanter egit hoc loco Cl. Editor. M.

Sectio ζ'.

ς Ω πόποι, οἷον] Odyss. A. 32.

τ εἶδὲ [ἀποτιθεμένον] τὴν φροντίδα,] Vulgo εἶδὲ [ἀνατιθεμένον] αὐτὴν,

Πῶς ἂν ἔπειτ' Ὀδυσῆος ἢ ἐγὼ θεῖοιο λαβοίμην,  
 Οὐ πέρι μὲν πρόφρων κραδίη, καὶ θυμὸς ἀγῆνωρ  
 Ἐν πάντεσσι πόνοισι, Φιλεῖ δὲ ἑ Παλλὰς Ἀθήνη;  
 Τίς ἔν ἑκ ἂν εἴποι \* τὸν Ὀδυσσεῖα ἀγαθὸν εἶναι θεῖα  
 μοῖρα, ἧ μέμνηται μὲν ὁ Ζεὺς, κήδεταί δὲ ἡ Ἀθηναῖα,  
 ἠγεῖται δὲ ὁ Ἑρμῆς, ἔραται δὲ Καλυψώ γ, σώζει δὲ ἡ  
 Λευκοθέα; Εἰ δὲ ἀγαθὸς ἦν, ὥσπερ ἦν, διότι

Πολλῶν δ' ἀνθρώπων ζ ἴδεν ἄστεα καὶ νόον ἔγνω,  
 καὶ

Πολλὰ δ' ὄγ' ἐν πόντῳ πάθεν ἄλγεα ὄν κατὰ  
 θυμόν·

πῶς ἔ θεῖα μοῖρα αὐτῷ συνηέχθη τὰ γυμνάσια, ἀφ'  
 ὧν ἀγαθὸς καὶ ἦν καὶ ἔδοξε; περιήσαντος αὐτῷ τῆ

*Ast ego diuini non obliuiscar Vlyffis,  
 Namque olli praesens animus, victorque pericli,  
 Qua fors dura vocat, quem Pallas diligit ipsa.*

Quis ergo Vlyffem diuinitus bonum virum esse neget, cuius  
 Iupiter meminit, quem Minerua diligit, Mercurius ducit, amat  
 Calypso, seruat Leucothoe? Quod si bonus fuit, sicut reuera  
 fuit, quia

*Multorum mores hominum lustrauit et vrbes,  
 Inque mari multos tulit alta mente dolores;*

quis deum neget haec ipsa ei obiecisse exercitia, quibus et vir  
 bonus dici meruit, et re ipsa fuit? Haec est causa, quare illi ad-  
 versarios

αὐτῆν, ac id exprefferunt in-  
 terpretes. At vterque codex  
 ἔδε [ἀποτιθεμένως] τὴν φροντίδα,  
 quod Heinsius etiam ex Regio  
 probauit. Verte: nec illorum  
 curam deponit.

η Πῶς ἂν ἔπειτ' Ὀδυσῆος] Pri-  
 mus quidem versus occurrit  
 Odyss. A'. 65. et Ioui tribuitur.  
 At hi tres coniunctim leguntur  
 Iliad. κ'. 243. seqq. eosque lo-  
 quitur Diomedes. Itaque Ma-  
 ximum, quod etiam Stephanus

obseruauit, fefellit memoria.  
 \* τίς [ἔν] ἑκ ἂν εἴποι] Vulgo  
 τίς ἑκ ἂν εἴποι. Nos monitu co-  
 dicis Harleiani vocem secun-  
 dam restituimus.

γ ἔραται δὲ Καλυψώ] Inſere  
 articulum, ἡ Καλυψώ, vt ὁ Ζεὺς,  
 ἡ Ἀθηναῖα, ὁ Ἑρμῆς, ἡ Λευκοθέα. M.

ζ Πολλῶν [ὄ] ἀνθρώπων] Vul-  
 go Πολλῶν ἀνθρώπων. At Reg. sic  
 habet, vt legitur apud Homerum  
 Odyss. A'. 3.

δαιμονίαις ἀνταγωνιστάς πολλὰς· τῶν μὲν βαρβάρων τὸ  
 Τρωϊκόν, τῶν δὲ Ἑλληνικῶν τὰς ἀρίστους Παλαμῆδην καὶ  
 Αἴαντα, τῶν δὲ οἴκοι τὰς ἰσχυροτάτας καὶ ἀκολαστοτά-  
 τας, Κυκλώπων τὸν ἀγριώτατον <sup>a</sup>, Θρακῶν τὰς ἀξενω-  
 τάτας, Φαρμακίδων τὴν δεινοτάτην, Θηριῶν τὴν πολυκε-  
 φαλωτάτην, θάλατταν πολλήν, χειμῶνα χαλεπὸν <sup>b</sup>, συ-  
 νεχῆ ναυάγια· προσαναγκάσας ἀλάσθαι καὶ πλωχεύειν,  
 ῥάκη ἀμπισχόμενον, καὶ μετὰ ταῦτα αἰτῆντα ἀκόλως, πα-  
 λαίοντα, λακτιζόμενον, παροινόμενον. Ὡν ἕκαστον αὐτῷ  
 διὰ Φιλίαν θεὸς προὔβαλεν· ἔχ' ὁ Ποσειδῶν, ὀργιζόμενος,  
 ὅτι οἱ Φίλον υἱὸν <sup>c</sup> ἐξαλάσσειν·  
 ἔδ' ὁ Ἥλιος μνησιῶν τῶν βοῶν. Μὴ τοσαύτη μῆτε Ποσει-  
 δῶνα ἔχοι Φιλία πρὸς ἀνθρώπου ἀγρίου, καὶ παῖδα ἀξέ-  
 νον, μῆτε τὸν Ἥλιον πλωχεία καὶ Φειδῶ βοῶν <sup>d</sup>. ἀλλὰ

versarios obiecerit tam multos; inter barbaros, Troianos; inter  
 Graecos, duces primarios, Palamedem cum Aiace; domi petu-  
 lantes, robustosque iuvenes; Cyclopum ferissimum, Thracum  
 inhospitales maxime, veneficarum primam, belluam plurimis  
 capitibus metuendam: ut omittam mare perpetuum, tempesta-  
 tes asperas, crebra naufragia; quod errare, quod mendicare,  
 panesque frustra petere pannosum coegerit; luctari, calcibus  
 caedi, in vino contumelias mille pati. Quae omnia beneuo-  
 lentiae ergo obiecit illi deus; non iratus Neptunus,

*abstulerat cari quod lumina nati;*

non Sol bouum suorum causa offensus. Absit, ut vel Neptunus  
 ferum barbarumque tanti fecerit filium; aut Soli fuerit vel  
 tam abiecta bouum cura, vel penuria: solius haec man-  
 data

<sup>a</sup> Κυκλώπων τὸν ἀγριώτατον] *Suppleo, τῶν δὲ ἔξω, Κυκλώπων τὸν ἀγριώτατον. Vide praecedentia Opposita, τῶν βαρβάρων, et τῶ Ἑλληνικῶν τῶν οἴκοι, et, τῶν ἔξω. Aristides Panath. p. 161. κατεσήσαντο μὲν τὰ οἴκοι, ἐκράτησαν καὶ (f. δὲ) τὰς ἔξω. M.*

<sup>b</sup> χειμῶνα χαλεπὸν,] *Scribe, χειμῶνας χαλεπὸς. sequitur enim,*

*συνεχῆ ναυάγια, quae certe postulant plures tempestates. M.*

<sup>c</sup> ὅτι οἱ φίλον υἱὸν] *Polyphemum dicit. Vide Odyss. Δ. 102.*

<sup>d</sup> πλωχεία καὶ [φειδῶ] βοῶν] *Vulgo πλωχεία καὶ [φειδοῖ] βοῶν. Sed Reg. et Harlei. ut edidimus. Heinsius tamen hanc emendationem suo potius ingenio, quam codicibus, adscribere voluit.*

*e ἐπισή.*

γὰρ τῷ Διὸς ταῦτα ἦν τὰ προσάγματα. Ἡ γὰρ ἔχ  
 ἔτος ἐστίν, ὃ καὶ τὸν Ἡρακλέα τὸν αὐτῷ παῖδα μὴ εἰσάσας  
 ἀργὸν καὶ τρυφῶντα, ἀλλὰ ἐξεκύσας τῶν ἡδονῶν καὶ  
 εἰς μὲν ἐκεῖνας τὸν Εὐρυσθέα ἐμβαλὼν, τῷ δὲ Ἡρακλεῖ  
 ἐπισήσας κάπρους καὶ λέοντας, καὶ δυνάσας, καὶ τυ-  
 ράνους, καὶ λησᾶς, καὶ ὁδὸς μακρᾶς, καὶ γῆν ἔρημον,  
 καὶ ποταμὸς ἀπόρτος; Ἡ νύκτα μὲν ἡδύνατο ποιῆσαι  
 ὁ Ζεὺς τριπλῆν ἐκ μιᾶς, ὃν δὲ ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ ἐποιή-  
 σατο, τῶνδε τῷ βίβ πόνων ἐκ ἡδύνατο ἐξελεσθαι; Ἄλλ'  
 ἐκ ἠθέλεν ἔ γὰρ θεῖμι Διὶ βέλεσθαι ἄλλο τι, ἢ τὸ  
 κάλλιπον. Οὕτως ἔν καὶ ὁ Ἡρακλῆς ἀγαθός, καὶ Διό-  
 νυσος, καὶ Ὀδυσσεύς. Καὶ ἵνα μὴ πόρρω ἔ σε ἀπάγω  
 τῶν ἐν ποσὶ, τὸν Σωκράτην αὐτὸν οἶμι γενέσθαι τέχνη  
 ἀγαθὸν, ἀλλ' ἔ θεῖα μοῖρα; Ἡ κατὰ μὲν τὴν τέχνην ἔ  
 ἐγένετο ἂν λιθοξόος, παῖς παρὰ πατρὸς ἢ λαβὼν τὸν  
 κληρὸν κατὰ δὲ τὴν τῷ θεῷ χειροτονίαν, τὴν μὲν τέχνην  
 διώσατο, τὴν δὲ ἀρετὴν ἐλάμβανεν.

data erant Iouis. Nonne enim is quoque est, qui filium suum  
 Herculem, ne in otio luctuque torpesceret, e mediis eduxit  
 voluptatibus, quas Eurystheo permittere maluit; Herculi con-  
 tra apros, leones, principes, tyrannos, latrones, vias longissimas,  
 desertas terras, inuios denique obiecit fluuios? Nisi forte arbi-  
 treris, Iouem vna e nocte tres efficere potuisse; quem vero ea  
 nocte genuit, vitae laboribus praestare immunem haud potuisse?  
 Atqui noluit; nec enim fas est aliud velle Ioui, quam quod est  
 honestum. Sic ergo et Hercules, et Bacchus, et Vlysses boni  
 sunt. Sed ne longius a via te abducam, ipsumne Socratem arte  
 potius bonum euasisse putas, quam diuinitus? Arrem eius si respi-  
 cis, lapicidae fuit filius, nec aliam ei haereditariam reliquit pater;  
 at diuino electus suffragio arti renunciauit, virtutem amplexus est.

DISSERT.

*e* ἐπισήσας κάπρους καὶ λέοντας,] *f* [καὶ] ἵνα μὴ πόρρω] Vulgo  
 Forte, περιήσας. vt paullo ante, *g* κατὰ [μὲν] τὴν τέχνην] Vul-  
 περιήσαντος αὐτῷ τῷ δαιμονίῳ ἀν- *g* κατὰ τὴν τέχνην, praetermissō  
 αγωνιστὰς πολλὰς. Hinc περιήσας *g* κατὰ τὴν τέχνην, quod exhibet vter-  
 pro difficultates. M. *h* ἐγένετο ἂν [λιθοξόος,] παῖς *h* ἐγένετο ἂν [λιθοξόος,] παῖς  
 primam voculam negligunt, eam *h* ἐγένετο ἂν [λιθοξόος,] παῖς *h* ἐγένετο ἂν [λιθοξόος,] παῖς

vero adserunt Reg. et Harleian.  
*g* κατὰ [μὲν] τὴν τέχνην] Vul-  
*g* κατὰ τὴν τέχνην, praetermissō  
 vocabulo, quod exhibet vter-  
 que codex.

*h* ἐγένετο ἂν [λιθοξόος,] παῖς  
*h* ἐγένετο ἂν [λιθοξόος,] παῖς  
 παρὰ πατρὸς] Vulgo [λιθοξόος]  
 παῖς,